

Кукмара муниципаль районы
Починок-Кучук авыл жирлеген

Карар

26 декабрь, 2025 ел

№ 10

Татарстан Республикасы Кукмара районы
Починок Кучук авыл жирлеген 2035 елга
кадәр чорга су белән тәмин итү схемасын
раслау турында

«Су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» 2011 елның 7 декабрдәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу схемалары турында» 2013 елның 5 сентябрдәге 782 номерлы карары, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2024 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 15 статьясы нигезендә

КАРАР БИРӘМ:

1. Татарстан Республикасы Кукмара районы Починок Кучук авыл жирлеген 2035 елга кадәр чорга су белән тәмин итүнең кушымта итеп бирелгән схемасын расларга.

2. Әлеге карарны Починок Кучук авыл жирлегенен мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга һәм «Интернет» челтәрендә Кукмара районының рәсми сайтына урнаштырырга.

Починок-Кучук авыл жирлеген башлыгы

И.А. Йосыпов

Починок-Кучук авыл җирлеге
башлыгының 2025 елның 26
декабрендәге 10 номерлы карары
белән
РАСЛАНГАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

КУКМАРА РАЙОНЫ

ПОЧИНОК-КУЧУК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕН

2035 ЕЛГА КАДӘР ЧОРГА

СУ БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ СХЕМАСЫ

1. Гомуми нигезлэмэләр

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Починок Кучук авыл жирлеген су белән тээмин итү схемасы – су белән тээмин итү системасының нәтижәле һәм имин эшләвен, аны хокукий җайга салуны исәпкә алып үстерүне нигезләү буенча материаллар булган документ.

Кукмара муниципаль районы Починок Кучук авыл жирлеген су белән тээмин итү схемасын эшләү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1. «Су белән тээмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон;

2. РФ Хөкүмәтенң «Су белән тээмин итү һәм ташландык суларны агызу схемалары турында» 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы карары.

Су белән тээмин итү схемасы территорияль планлаштыру документлары һәм жирлекнең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары нигезендә эшләнә.

Су белән тээмин итү схемасы 10 елга эшләнгән.

II. Су белән тээмин итү һәм ташландык суларны агызу схемасының төп максатлары һәм бурычлары

- техник мөмкинлеге булганда, мондый тоташтыруны башкарырга тиешле капитал төзелеш объектын һәм оешманы су белән тээмин итү чөлтәрләренә тоташтыру мөмкинлеген билгеләргә;

- норматив таләпләр нигезендә су белән тээмин итү системаларының ышанычлылыгын арттырырга;

- озак сроклы перспективада һәр кулланучыга исәпләгәндә су белән тээмин итүгә чыгымнарны минимальләштерергә;

- Починок Кучук авыл жирлегендә яшәүчеләрне су белән тээмин итү чөлтәрәнгә тоташтыру һәм жирлектә яшәүчеләрне хужалык-эчү билгеләнешендәге су белән тээмин итү зарур булганда тээмин итәргә.

1 бүлек. Жирлек буенча су белән тээмин итү турында белешмэләр

1. Татарстан Республикасы Кукмара районы Починок Кучук авыл жирлегенә кыскача характеристика

Починок Кучук авыл жирлеге чиге «Территорияләр чикләрен билгеләү һәм «Кукмара муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң һәм аның составындагы муниципаль

берәмлекләренң статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 27-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә кабул ителде (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Починок-Кучук авыл җирлеге Татарстан Республикасының көньяк-көнчыгышында, Кукмара муниципаль районының үзәк өлешендә урнашкан. Починок-Кучук авыл җирлеге Манзарас, Важапур, Өркеш, Березняк, Ятмас-Дусай, Түбән Үрәс, Пычак авыл җирлекләре белән чиктәш. Починок Кучук авыл җирлегенң гомуми мәйданы 6947 га тәшкил итә.

Починок-Кучук авыл җирлеге территориясе уртача континенталь климат зонасында урнашкан, уртача еллык явым-төшем күләме елына 545 мм. Грунтлар күбесенчә комсу һәм балчыкчыл, шулай ук 6 метрдан 20 метрга кадәр егәрлекле комлы һәм комсу грунтлар өстенлек итә. Грунт сулары 0,3 – 12 метр тирәнлектәге түбәнлекләрдә ята.

Рельефы – Починок-Кучук авыл җирлеге территориясе калку калкулыклы тигезлек гыйбарәт, су бүлү пространствосы ешрак 160 - 180 м абсолют билгеләрендә урнаша, төп үзәннң Кенә елгасы төбе – 107 м биеклектә. Рельефның максималь биекlege Княгор авылының көньяк-көнбатышында 210 м га җитә. Шулай итеп, биеклекләр колачы 103 м га җитә.

Тектоник яктан калку калкулыклы тигезлек авыл җирлеге территориясе төньякта – Кукмара валиның Өркеш – Котлы Бөкәш линияле тезмәсендә урнашкан.

Территориянң өслеге шактый төрле. Ул кече Кенә һәм Синерь елгаларының үзәннәреннән, су бүлгеч калкулыктардан, төрле текәлектәге калкулыктардан, калкулыктар, террасалар, ярыктар, образлар һәм башка кечкенә һәм уртача зурлыктагы ярыктар белән катлауланган битләүләрдән тора. Алар барысы да агып торган җир өсте һәм җир асты сулары, кар, яңгыр, җил, үсемлекләр, хайваннар һ.б. ның төрле көчләр тәэсире нәтижәсе булып тора. Починок-Кучук авыл җирлегендә агым сулар барлыкка китергән рельеф формалары, су-эрозия формалары киң таралган. Моңа елга үзәннәре, үзәнлекләр, уйсулыклар һәм ермактар керә.

Башкаларынан елгалар тугайларында түбәнлекле сазлыктар, 1,5 метр тирәнлектәге һәм 3-4 метр диаметрлы гына карст бүрәнкәләре азрак таралган Чигайка тирәләрендә; (төньяк-көнбатышта) – торф сазлыктары, су басканнан калган урыннар.

Җирлекнң төп табигый ресурслары булып хужалык-эчү билгеләнешендәге җир асты геотермаль сулары тора.

Починок-Кучук авыл җирлеге составына әлеге закон нигезендә түбәндәгеләр керә: Починок Кучук ав., Иске Кенә, Княгор ав., Красный Октябрь ав., Чигайка ав., Кенәбаш ав., Синерь поселогы һәм Кәшкәрә ав. Починок-Кучук авыл җирлегендә 2025 елның 1 гыйнварына халык саны – 940 кеше.Административ үзәге – Починок-Кучук авылы.

Починок-Кучук авыл җирлегендә торак төзелеше шәхси торак йортлардан гыйбарәт.

Барлык җирлекнң торак фонды 28,3 мең ^{кв.м} гомуми мәйданны тәшкил итә, шул исәптән Починок Кучук авылында – 9,05 мең м², Иске Кенә авылында – 5,16 мең м², Кенәбаш авылында – 7,41 мең м², Кәшкәрә авылында – 0,30 мең м², Княгор авылында – 3,7 мең м², Кызыл Октябрь авылында – 0,97 мең м², Чигайка авылында – 0,90 мең м², Синерь авылында – 0,82 мең м².

Починок-Кучук авыл җирлеге территориясендә 4 скважина һәм 3 су башнясы урнашкан, алар Починок-Кучук авыл башкарма комитеты милкендә.

2. Проект карарлары.

Починок-Кучук авыл җирлеген су белән тәмин итүнң проект чишелешләре, челтәр һәм корылмаларның факттагы торышын исәпкә алып, эшләнә торган Генераль план нигезендә ихтыяжның артуы нигезендә гамәлдәге барлыкка килгән су белән тәмин итү системасы нигезендә нигезләнә.

Җирлекне су белән тәмин итү системасы үзәкләштерелгән, хужалык-эчү системасы – билгеләнеше буенча, тупик системасы – конструкциясе буенча.

Халыкка эчәрлек сыйфатлы су бирү хужалык-эчү ихтыяжларына һәм су сибүгә, житештерү предприятияләренә технологик ихтыяжларына, янгын сүндерүгә каралган.

3. Су белән тәмин итү чыганаclarы, су белән тәмин итү схемасы.

Починок-Кучук авыл жирлеген үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларының техник-икътисады торышы

Починок-Кучук авыл жирлегенә үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системасы 6 артезиан скважинасына һәм 5 су жыю манарасына (күләме 25 куб. м) нигезләнә, Аларның 3 есе Починок-Кучук-авыл жирлеге муниципаль берәмлеге милкендә, хезмәт күрсәтүче оешма – Починок-Кучук авыл башкарма комитеты.

Починок-Кучук авыл жирлеге администрациясе түбәндәге торак пунктларны су белән тәмин итә: Починок Кучук ав., Иске Кенә ав., Кенәбаш ав.

Починок-Кучук торак пунктының Ленин урамын су белән тәмин итү Починок-Кучук торак пунктының Ленин урамының көньяк читендә урнашкан су алу скважинасыннан башкарыла.

Скважина 1986 елда 70 м тирәнлектә борауланган. Суүткәргеч корылмалары: Рожновский конструкциясендәге бак сыйдырышлылыгы $V=25$ куб м, стволның биеклегә бак төбенә кадәр $H=18$ м. Скважинадан чыгу юлында диаметры 100 мм булган корыч эшermә бик урнаштырылган. Насос белән күтәрелә торган су скважинадан су башнясына бирелә, аннан бикләр аша суүткәргеч челтәренә керә, артык су су башнясында кала, ул насос сүнгән вакытта тотыла. Электр суырткыч насосны эшләтеп жибәрү һәм туктату су жыю башнясы багындагы су дәрәжәсенә бәйлә рәвештә автомат рәвештә башкарыла. Скважинадан елына 365 көн файдаланалар.

Починок Кучук торак пунктының 2 нче скважинасы Починок-Кучук авылының Күл урамыннан көньяк-көнбатышта урнашкан, ул Мәктәп, Яшьләр һәм Күл урамнарын су белән тәмин итә.

Скважина 70 м тирәнлектә борауланган. Суүткәргеч корылмалары: Рожновский конструкциясендәге бак сыйдырышлылыгы $V=25$ куб м, стволның биеклегә бак төбенә кадәр $H=18$ м. Скважинадан чыгу юлында диаметры 100 мм булган бер, 80 мм булган ике корыч эшermә бик урнаштырылган. Насос белән күтәрелә торган су скважинадан су башнясына бирелә, аннан бикләр аша суүткәргеч челтәренә керә, артык су су башнясында кала, ул насос сүнгән вакытта тотыла. Электр суырткыч насосны эшләтеп жибәрү һәм туктату су жыю башнясы багындагы су дәрәжәсенә бәйлә рәвештә автомат рәвештә башкарыла. Скважинадан елына 365 көн файдаланалар.

Починок Кучук авылы торак фондының суүткәргеч челтәре ГОСТ 18599-83* полиэтилен суүткәргеч торбалар һәм диаметры 76мм, 20мм булган тимер торбалар системасыннан гыйбарәт. Суүткәргеч челтәренә гомуми озынлыгы 4735 м. 5 су алу колонкасы урнаштырылган.

Жир асты суларының сыйфаты өйрәнелгән химик состав күрсәткечләре һәм микробиологик күрсәткечләр буенча СанПиН 2:1.4.1074-01 «Эчә торган су» норматив таләпләренә туры килә.

Су хужалык-эчү ихтыяжларына Починок Кучук торак пунктында кулланыла.

Суга ихтыяж елына ¹⁸⁹⁶⁰ куб м (тәүлегенә 51,9 куб м) тәшkil итә.

Иске Кенә торак пунктын су белән тәмин итү Иске Кенә торак пунктының көньяк-көнбатышында урнашкан скважинадан башкарыла.

Скважина 1972 елда 70 м тирәнлектә борауланган. Суүткәргеч корылмалары: Рожновский конструкциясендәге бак сыйдырышлылыгы $V=25$ куб м, стволның биеклегә бак төбенә кадәр $H=18$ м. Скважинадан чыгу юлында диаметры 100 мм булган бер, 80 мм булган ике корыч эшermә бик урнаштырылган. Насос белән күтәрелә торган су скважинадан су башнясына бирелә, аннан бикләр аша суүткәргеч челтәренә керә, артык су су башнясында кала, ул насос сүнгән вакытта тотыла. Электр суырткыч насосны эшләтеп жибәрү һәм туктату су жыю башнясы багындагы су дәрәжәсенә бәйлә рәвештә автомат рәвештә башкарыла. Скважинадан елына 365 көн файдаланалар.

Иске Кенә авылы торак фондының суүткәргеч челтәре ГОСТ 18599-83* полиэтилен суүткәргеч торбалар һәм диаметры 76мм, 20мм булган тимер торбалар системасыннан

гыйбарэт. Сууткәргеч чөлтәренәң гомуми озынлыгы 1154 м. 2 су алу колонкасы урнаштырылган.

Жир асты суларының сыйфаты өйрәнелгән химик состав күрсәткечләре һәм микробиологик күрсәткечләр буенча СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчә торган су» норматив таләпләренә туры килә.

Су хужалык-эчү ихтыяжлары өчен Иске Кня торак пунктында кулланыла. Суга ихтыяж елына 11445 куб м (тәүлегенә 31,4 куб м) тәшкил итә.

Кенәбаш торак пункты су белән тәмин итү Кенәбаш торак пунктының көньяк-көнчыгышында урнашкан скважинадан башкарыла.

Скважина 1995 елда 70 м тирәнлектә борауланган. Сууткәргеч корылмалары: Рожновский конструкциясендәге бак сыйдырышлылыгы $V=25$ куб м, стволның биеклеге бак төбенә кадәр $H=18$ м. Скважинадан чыгу юлында диаметры 100 мм булган бер, 80 мм булган ике корыч эшәрмә бик урнаштырылган. Насос белән күтәрелә торган су скважинадан су башнясына бирелә, аннан бикләр аша сууткәргеч чөлтәренә керә, артык су су башнясында кала, ул насос сүнгән вакытта тотыла. Электр суырткыч насосны эшләтеп жибәрү һәм туктату су жыю башнясы багындагы су дәрәжәсенә бәйле рәвештә автомат рәвештә башкарыла.

Кенәбаш авылы торак фондының сууткәргеч чөлтәре ГОСТ 18599-83* полиэтилен сууткәргеч торбалар һәм диаметры 76мм, 20мм булган тимер торбалар системасыннан гыйбарэт. Сууткәргеч чөлтәренәң гомуми озынлыгы 2540 м. 2 су алу колонкасы урнаштырылган.

Жир асты суларының сыйфаты өйрәнелгән химик состав күрсәткечләре һәм микробиологик күрсәткечләр буенча СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчә торган су» норматив таләпләренә туры килә. Су хужалык-эчү ихтыяжлары өчен Кенәбаш торак пунктында кулланыла. Суга ихтыяж елына 16670 куб м (тәүлегенә 45,67 куб м) тәшкил итә.

Княгор торак пункты су белән тәмин итү Княгор авылы үзегендә урнашкан чишмәдән гамәлгә ашырыла. Шулай ук берничә кое бар.

Скважина 70 м тирәнлектә борауланган. Сууткәргеч корылмалары: Рожновский конструкциясендәге бак сыйдырышлылыгы $V=25$ куб м, стволның биеклеге бак төбенә кадәр $H=18$ м. Скважинадан чыгу юлында диаметры 100 мм булган бер, 80 мм булган ике корыч эшәрмә бик урнаштырылган. Насос белән күтәрелә торган су скважинадан су башнясына бирелә, аннан бикләр аша сууткәргеч чөлтәренә керә, артык су су башнясында кала, ул насос сүнгән вакытта тотыла. Электр суырткыч насосны эшләтеп жибәрү һәм туктату су жыю башнясы багындагы су дәрәжәсенә бәйле рәвештә автомат рәвештә башкарыла. Әлеге скважина резерв булып тора.

Чигайка торак пункты су белән тәмин итү коедан башкарыла. Коеның тирәнлегә 9 метр, диаметры 70 см. Кое 2014 елда ремонтланды. Коеның торышы яхшы.

Шулай ук 2022 елда 46 метр тирәнлектә борауланган скважина да бар. Скважинаның торышы яхшы.

Кызыл Октябрь торак пункты су белән тәмин итү коедан башкарыла. Коеның тирәнлегә 6 метр, диаметры 70 см. Кое 2014 елда ремонтланды.

Синерь торак пункты су белән тәмин итү коедан башкарыла. Коеның тирәнлегә 11 метр, диаметры 80 см. Кое 2013 елда ремонтланды. Коеның торышы яхшы.

Починок-Кучук, Иске Кенә һәм Кенәбаш авылларында су белән тәмин итү корылмаларының техник торышы скважиналарның дәрәжәләре һәм дебитлары системалы рәвештә мониторингланмау, чөлтәрләрнең аварияләгә югары булу, суның сыйфаты норматив таләпләргә туры килүгә карамастан, суны зарарсызландыру буенча заманча жайланмаларның булмавы белән характерлана. Икътисади модель соңгы дистә еллар дәвамында объектларны зур инвестицияләрсез эксплуатацияләүгә нигезләнде, бу инфраструктураны киң колачлы яңарту зарурлыгына китерде.

4. Жирлек буенча үзәкләштерелмәгән һәм үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларының төп проблемалары:

1. Кайбер су белән тәмин итү объектларының санитария нормаларына һәм кагыйдәләренә туры килмәве (су белән тәмин итү системаларының гигиена нормативлары нигезендә суның тотрыклы сыйфатын тәмин итәргә мөмкинлек бирми торган санитария-техник торышы канәгатьләнәрлек түгел).

2. Санитария саклау зоналары булмау, йэ аларның пояслары чикләрендэ тиешле режимны үтәмәү, нәтижәдә су белән тәмин итү чыганаclarына пычраткыч матдәләр һәм микроорганизмнар элэгү ихтималы аркасында аларның санитария ышанычлылыгы кими.

3. Кулланучыларга су бирә торган суүткәргечләрдә кирәкле чистарту корылмалары (зарарсызландыру жайланмалары) комплексы булмау.

4. Су чистартуның заманча технологияләре булмау.

5. Баш корылмаларның һәм челтәрләрнең бик нык искергән булуы.

6. Куллану урыннарына илтөп житкерү процессында суның күп югалтылуы.

Починок Кучук авыл жирлегө торак пунктларын су белән гарантиялө тәмин итү өчен, тулысынча төзекләндерелгәндә (һәр йорт, жәмәгәт биналары һәм коммуналь билгеләнештәгө биналар эчендә суүткәргөч челтәрләр урнаштыру) киләчәктә искә алырга кирәк:

1. хәзөргө вакытта авария хәләндә булган тирән су скважиналарын, технологик жиһазларны алыштырып һәм оголовокны ремонтлап, капиталъ ремонтлау, кайбер чараларны башкарырга: насосны һәм тирә-як торбаларны сүтәргә, икө тәүлек дөвамында эрлифт белән су үткәрөргә;

2. жирлекнең барлык торак пунктлары территориясендә гамәлдәгө суүткәргөч челтәрөн үстөрү Ø110÷63мм;

3. гамәлдәгө челтәрләрне этаплап реконструкцияләү.

Суүткәргөч челтәрөн Ø110÷63 мм киләчәккә ПЭ100 SDR17 ГОСТ 18599-2001 полиэтилен торбалардан планлаштырырга кирәк.

Биналарга керү юлларында су үлчәү узеллары жайланмасын СНИП 2.04.01-85* нең «Биналарның эчкө суүткәргөчө һәм канализациясө» 11 бүлөгө нигезендә проектларга.

Су чыгымнарын исәпкә алу өчен, эчкө суүткәргөч белән жиһазландырылган һәр бинада су үлчәү узеллары урнаштыру тәкъдим ителә.

Шулай ук гамәлдәгө һәр скважинаны су үлчәү узелы белән тәмин итү планлаштырыла.

Суүткәргөч корылмаларында СНИП 2.04.02-84 һәм СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә санитар саклау зонасы булырга тиеш.

5. Су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары.

Санитар саклау зоналары барлык су чыганаclarында һәм хужалык-эчү билгеләнөшендәгө суүткәргөчләрдә аларның санитар-эпидемиологик ышанычлылыгын тәмин итү максатларында каралырга тиеш.

Су белән тәмин итү чыганаclarын пычранудан саклау максатларында «Су белән тәмин итү чыганаclarын һәм эчөргә яраклы суүткәргөчләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләрө нигезендә өч поястан торган санитар саклау зоналары оештыру күздө тотыла:

Санитар саклау зоналарының беренчө поясына скважина тирәсендәгө 30 – 50 м радиустагы территория кертөлә. Беренчө поя территориясө киртөлөнә һәм төзекләндерөлә, баш корылмаларда эшләмәүчө затларга керү тыела.

Икенчө һәм өченчө чикләү режимнарының санитария саклау зоналары поясы. Икенчө һәм өченчө пояслар зонасына махсус эзләнүләр нигезендә «Су белән тәмин итү чыганаclarын һәм эчөргә яраклы суүткәргөчләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләрө

нигезендә су алуны ышанычлы санитар яклауны тәмин итә торган территорияләр кертелә. Икенче һәм өченче пояслар территориясендә чикләнган санитария режимы урнаштырыла.

Хәзерге чорда Починок-Кучук авыл башкарма комитеты үз балансындагы 3 су башнясы өчен санитар сак зоналары проектын әзерли.

6. Су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын үстерү юнәлешләре;

Үсешнең төп юнәлешләре:

1. Су белән тәмин итүнең ышанычлылыгын һәм өзлексезлеген арттыру.
2. Житештерүчән булмаган су югалтуларның кимүе.
3. Объектларның санитар-эпидемиологик таләпләргә туры килүен тәмин итү.
4. Перспектив ихтыяжны тәмин итү өчен, чөлтәләргә үстерү.

Төп бурычлар: тузган суүткәргеч чөлтәләрен Ø110÷63 мм, ПЭ100) этаплап реконструкцияләү һәм алыштыру, жиһазларны алыштырып, скважиналарны капитал ремонтлау, санитар саклау зоналарын төзү һәм суны исәпкә алу узеллары белән жиһазлау.

7. Кайнар, эчәргә яраклы, техник су белән тәмин итү һәм куллану балансы;

Жирлекне су белән тәмин итү системасы халыкны хужалык-эчү ихтыяжлары өчен салкын су белән генә тәмин итә. Кайнар су белән тәмин итү йортларда индивидуаль рәвештә башкарыла, техник су белән тәмин итү (су сибү, янгын сүндерү) шул ук системадан тәмин ителә.

- **Су бирү (су белән тәмин итү):** Су бирүнең гомуми тәүлеклек күләме халык саныннан (930 кеше) һәм су куллану нормативыннан чыгып бәяләнә. Гамәлдәге скважиналарның агымдагы һәм перспективалы ихтыяжларны каплау өчен суммар дебиты житезлек.
- **Куллану:** Суның төп күләме (якынча 95-98%) халык тарафыннан хужалык-эчү ихтыяжларына тотыла. Аз гына күләме йорт яны кишәрлекләренә су сибү һәм янгын куркынычсызлыгын (башняларда янгынга каршы су запасы) тәмин итү өчен кулланыла. Бирелә торган суның шактый өлеше (бәяләүләр буенча 30-40% ка кадәр) югары дәрәжәдә тузганлык аркасында чөлтәләрдә югала.
- **Баланс:** Киләчәктә, агып чыгуларны бетергәннән соң, су бирү күләме перспективалы үсешне һәм сәгәтлек тигезсезлек коэффициентын исәпкә алып, халыкның факттагы куллануы белән корреляцияләнәчәк.

8. Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча тәкъдимнәр;

1. **Реконструкцияләү һәм модернизацияләү:** Гамәлдәге артезиан скважиналарына капитал ремонт (иске жиһазларны сүтү, суны кудыру, насосларны алмаштыру, оголовокларны ремонтлау).
2. **Чөлтәләргә реконструкцияләү:** Починок-Кучук авылында суүткәргеч чөлтәләрен реконструкцияләү.
3. **Яңа төзелеш:** Кызыл Октябрь авылында суүткәргеч чөлтәре төзү.
4. **Төзекләндерү:** Барлык скважиналарның санитар саклау проект зоналарын төзү, һәр скважинаны һәм эчке суүткәргечле һәр бинаны су үлчәү узеллары белән жиһазлау.

9. Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча Чараларның экологик аспектлар;

Чараларга табигатьне саклау һәм мохитне яхшырту характеры хас:

1. Су югалтуларны киметү жир асты су ресурсларыннан нәтижәле файдалануга китерә.
2. Санитар саклау зонасын төзекләндерү һәм скважиналарны ремонтлау сулы горизонтларның потенциалы пычрануын булдырмый кала.
3. Заманча полиэтилен торбалар куллану системаның герметиклыгын арттыра, чөлтәрдәге суның пычрану һәм пычраткыч матдәләргә грунтка үтеп керү куркынычын киметә.

4. Эшләр башкару чорында туфрак катламын саклау, эрозияне булдырмау һәм төзелеш чүп-чарын утильләштерү буенча чаралар күрергә кирәк.

10. Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системалары объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал салулар күләмнәрен бәяләү;

Капитал салулар күләме эшлэнгән проект-смета документлары нигезендә төгәлләштерелергә тиеш. Алдан бәяләү үз эченә түбәндәге чыгымнарны ала:

- 3 скважинага капитал ремонт ясау.
 - Берничә чакрымга сузылган суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү һәм яңаны төзү.
 - Су үлчәү узелларын төзү һәм санитар саклау зонасын төзекләндерү.
- Финанслауның планлаштырыла торган төп чыганагы булып, «Чиста су» федераль һәм республика программалары акчалары тора.

11. Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларын үстерү күрсәткечләренен планлы күрсәткечләре;

Схеманы гамәлгә ашыру чорына (10 ел) планлы күрсәткечләр үз эченә түбәндәгеләрне ала:

1. Челтәрләрнең тузуын 30 % тан да артык булмаган дәрәжәгә кадәр киметү.
2. Транспортировка вакытында су югалтуны 10-15% ка кадәр киметү.
3. Үзәкләштерелгән система гамәлдә булган зонада яшәүче 100 % халыкны сыйфатлы эчәр су белән тәмин итү.
4. Барлык гамәлдәге чыганаclarның санитар саклау зонасын төзекләндерү.
5. Суны исәпкә алу объектларын 100 % жиһазландыру.
6. Су белән тәмин итү системасының ышанычлылыгын норматив күрсәткечләргә кадәр күтәрү.

12. Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларының ачыкланган хужасыз объектлары исемлеге (алар ачыкланган очракта) һәм аларны эксплуатацияләүгә вәкаләтле оешмалар исемлеге.

Починок-Кучук авыл жирлеге территориясендә хужасыз 1 үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системасы объекты бар, хәзерге вакытта халыкның аңа ихтыяжы юк һәм ул гаять зур кертемнәр таләп итә. 3 объект Починок-Кучук авыл жирлеге муниципаль берәмлеге милкендә, хезмәт күрсәтүче оешма – Починок-Кучук авыл башкарма комитеты.

Починок-Кучук авыл жирлеген су белән тәмин итүне модернизацияләү һәм үстерү чаралары

Починок-Кучук авылындагы суүткәргеч челтәренен тузганлыгы (Починок-Кучук авылындагы 2 нче скважина) 70 % ка житә. Суүткәргеч челтәре шундый хәлдә булганда, су белән тәмин итү системасын ремонтлау һәм реконструкцияләү кирәк. Починок-Кучук авыл жирлеге башкарма комитеты «Чиста су» федераль һәм республика программасына кертү хисабына суүткәргеч челтәрен ремонтлау һәм реконструкцияләү буенча проект-смета документациясе әзерләде.